

INSTRUKCJA
pobierania próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi
do badań fizykochemicznych i mikrobiologicznych dla Klientów Laboratorium WP
samodzielnie pobierających i dostarczających próbki do Laboratorium

1. Uwagi ogólne

1. próbki wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi przyjmowane do badań w Laboratorium WP mogą być pobrane przez uprawnionego pracownika Laboratorium, zgodnie z obowiązującymi normami lub przez Klienta zlecającego wykonanie badań. Gdy próbki pobierane są przez pracownika Laboratorium, w sprawozdaniu z badań podane są normy, według których został zrealizowany proces pobierania. W przypadku metod akredytowanych, w sprawozdaniu z badań wyniki są podane wraz z niepewnością uwzględniającą etap pobierania próbek.

Gdy próbki pobiera Klient, Laboratorium nie ponosi odpowiedzialności za sposób ich pobierania, warunki transportu i przechowywanie do chwili przyjęcia do Laboratorium. W sprawozdaniu z badań podaje się, że badana próbka jest próbką pobraną przez Klienta. Podawana niepewność wyników badania nie uwzględnia etapu pobierania próbek. Jeżeli stan próbek w chwili przyjęcia do Laboratorium będzie sugerował ich nieprawidłowe pobranie, odpowiednie uwagi zostaną zamieszczone w protokole przyjęcia próbek oraz w sprawozdaniu z badań.

Gdy próbki są pobierane i dostarczane przez Klienta, Klient ma świadomość, że metoda pobierania próbek, odpowiednia czystość i sterylność pojemników, wybór punktu pobierania, objętość pobranej próbki oraz czas i warunki transportu mają istotny wpływ na uzyskane wyniki badań.

2. Laboratorium WP wydaje odpowiednio przygotowane pojemniki oraz akcesoria do poboru próbek. W przypadku dostarczenia próbek w naczyniach innych niż pobrane z Laboratorium, fakt ten zostaje odnotowany w protokole przyjęcia próbek oraz w sprawozdaniu z badań.

Termin dostarczenia pobranych próbek do Laboratorium należy uzgodnić przy odbiorze pojemników.

Zaleca się, aby próbki zostały pobrane w możliwie najkrótszym czasie przed ich dostarczeniem do Laboratorium. W celu prawidłowego pobrania należy zapoznać się z dalszą częścią instrukcji.

2. Przygotowanie punktu do pobierania próbek

1. Próbkę wody zaleca się pobrać z kranu najczęściej używanego. Należy unikać kranów będących w złym stanie technicznym, skorodowanych oraz tych, do których dostęp jest utrudniony. Konstrukcja kranu powinna uniemożliwiać mieszanie się zimnej i ciepłej wody.
2. Do badania należy pobrać wodę zimną.
3. Przed pobieraniem należy usunąć z wylewki kranu wszelkie urządzenia, np. perlator, uszczelki, itp. oraz oczyścić wylewkę z zabrudzeń powstałych podczas użytkowania. Do oczyszczenia można użyć detergentu, np. płynu do mycia naczyń lub roztworu mydła. Detergent należy dokładnie spłukać wodą.
4. Spuszczać wodę umiarkowanym strumieniem przez ok. 5 min. lub dłużej, w celu uzyskania stabilnych parametrów wypływającej wody.
5. Jeśli pobiera się próbkę do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych, w pierwszej kolejności należy pobrać próbkę do badań mikrobiologicznych.

3. Pobieranie próbek wody do badań mikrobiologicznych

1. Po ok. 5-minutowym spuszczeniu wody zakręcić kurek i wysterylizować wylewkę kranu:
 - a) metalową – opalać płomieniem do czasu charakterystycznego syczenia pozostałej na niej wody
 - b) z tworzywa sztucznego – zanurzyć w roztworze dezynfekcyjnym pobranym z Laboratorium lub przetrzeć tamponem nasączonym tym roztworem i odczekać ok. 2 min.

2. Ponownie spuszczać wodę umiarkowanym strumieniem przez ok. 2-3 min. tak, aby mieć pewność, że temperatura wypływającej wody jest stabilna, a woda nie zawiera pozostałości po środku dezynfekcyjnym.
3. Próbkę do badań mikrobiologicznych pobrać do butelki szklanej owiniętej papierem. Butelka jest sterylna i zawiera środek inaktywujący działanie chloru. Nie wolno przepłukiwać butelki przed pobraniem próbki. Nie wolno dotykać wewnętrznych części butelki i korka. Korek należy trzymać przez papierowy kapturek dolną częścią do dołu. Nie dotykać butelką wylewki kranu.
4. Bezpośrednio przed pobraniem butelkę odwinąć z papieru, wyjąć korek, usunąć papierowy pasek znajdujący się między szyjką i korkiem, napełnić wodą do ok. $\frac{3}{4}$ objętości, natychmiast zamknąć korkiem i ponownie zawinąć w papier.
5. Butelkę opisać, np. Próbka nr 1. Zanotować dane punktu poboru oraz godzinę pobrania próbki.
6. Jeśli pobiera się próbki do badań fizykochemicznych, nie zakręcać kranu, przejść do dalszych punktów instrukcji.

4. Pobieranie próbek wody do badań fizykochemicznych

1. Próbkę do badań fizykochemicznych pobierać bezpośrednio po wykonaniu czynności przygotowawczych (jeśli nie pobiera się próbki do badań mikrobiologicznych) lub po pobraniu próbki do badań mikrobiologicznych.
2. Przed przystąpieniem do napełniania kolejnych butelek sprawdzić uważnie oznaczenia znajdujące się na butelce:
 - a) jeśli na butelce nie ma oznaczeń wskazujących na zawartość środka utrwalającego, należy ją dwukrotnie przepłukać pobieraną wodą, napełnić bez pozostawienia pęcherza powietrza i szczelnie zamknąć korkiem
 - b) jeśli na butelce znajdują się oznaczenia wskazujące na zawartość środka utrwalającego oraz pozioma kreska, informująca do jakiej objętości należy napełnić butelkę (np. butelka plastikowa o poj. 250 ml, oznaczona symbolem „Fe” i napisem „H₂SO₄ stęż. 0,4 ml”), wówczas **nie wolno butelki przepłukiwać**. Należy napełnić ją pobieraną wodą do objętości zaznaczonej poziomą kreską, w sposób uniemożliwiający wypłukanie środka utrwalającego i szczelnie zamknąć korkiem.
3. Po napełnieniu butelkę należy opisać, np. Próbka nr 1. Zanotować dane punktu poboru oraz godzinę pobrania próbki.

5. Transport próbek

1. Próbki do badań należy dostarczyć do Laboratorium w dniu pobrania, w możliwie najkrótszym czasie od momentu pobrania, nie przekraczającym 12 godzin.
Laboratorium WP przyjmuje próbki od poniedziałku do czwartku do godziny 13⁰⁰.
2. Próbki należy transportować w temperaturze 5±3 °C, chroniąc przed oddziaływaniem promieni słonecznych.
3. Uzgodniony termin dostarczenia pobranych próbek do Laboratorium

6. Oświadczenie Klienta

1. Oświadczam, że zapoznałem się z niniejszą instrukcją. Mam świadomość, że metoda pobierania próbek, odpowiednia czystość i sterylność pojemników, wybór punktu pobierania, objętość pobranej próbki oraz czas i warunki transportu mają istotny wpływ na uzyskane wyniki badań.
2. Przyjmuję do wiadomości, że Laboratorium „Wodociągów Płockich” Sp. z o.o. nie ponosi odpowiedzialności za sposób pobierania dostarczonych przeze mnie próbek, ich reprezentatywność oraz warunki transportu i przechowywania do chwili przyjęcia do Laboratorium.
3. Oświadczam, że ponoszę pełną i wyłączną odpowiedzialność za przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy podczas pobierania próbek i ich transportu do Laboratorium.

.....
data i czytelny podpis Klienta

Kontakt z Laboratorium: tel.: 24 364 42 80; 24 364 42 76; 24 364 42 77; 604 440 041; 600 450 220